

სახალხო გაზეთი

სურათებიანი დამატება

გაზეთის № 9.

კვირა, 16 მაისი 1910 წ.

დამატების № 1

შეშლილი

გოუ დე მაჰსასანის

ყოველთვის, როდესაც კი მეტყვიან: „იცით, რომ ეს პარანი შეშლილთა თავშესაფარში გარდაიცვალა?“—რაღაც ჟრუანტელი დამივლის ხოლმე ტანში და ამ საოცარი ადამიანის, დიდა ხნის შეშლილისა და ხანდისხან საშინელ მანიაკის სახე წარმომიდგება თვალ წინ.

ესე ორმოცი წლისა იქნებოდა, მაღალი, გამხდარ-გამხდარი და ცოტათი მოხრილი. თვალები ისეთი შავი ჰქონდა, რომ ვერც კი გაარჩევდი თვალის კაკლებს, მის მუდამ მოციმციმე თვალებს ავადმყოფის გამომეტყველება ჰქონდა. ესე პარანი ერთი იმ საოცარ ადამიანთაგანი იყო, რომელნიც მუდამ სულიერ და ფიზიკურ ნადველს ატარებენ, რაღაც გაუგებარი ნერვების სისუსტე აქვთ, რომელიც აიძულებს ირწმუნონ ბუნებრივ შთაგონების არსებობა.

ესე პარანს რაღაც საოცარი ჩვეულება ჰქონდა: არასდროს ხელები ისე თავისუფლად არ ეჭირა, როგორც ჩვენ; არასოდეს სხვა და სხვა საგანს და მაგიდას თავისუფლად ჭარშეხებოდა მუდამ თავისკენ იზიდავდა და იფარავდა თავის გრძელ და გამხმარ ხელებს.

ან ჯიბეებში ჰქონდა ხელები ჩაწყობილი, ან გულხელ დაკრეფილი იყო და თათები მკლავების კუნთებს ქვეშ ეწყობოდა. ადამიანს ეგონებოდა, ალბად იმიტომა ჰმალავს და ჰკუმშავს ხელებს, რომ ეშინიან, მათ რამე სისაძაღლე სასიცხვილო ან სასაცილო არ ჩაიდანონ თუ თავისუფლება ექნებათ და თავის სურვილისამებრ იმოძრავენო.

როდესაც ხელები უნდა მოეხმარა რამე ჩვეულებრივ საქმეებისათვის, ისე სწრაფად ამუშავებდა, ისე უცბად გამოჰ-

ყოფდა, რომ იფიქრებდი: ალბად არ უნდა ხელებს დრო მისცეს გონს მოვიდნენ, თავი განითავისუფლონ იმის სურლისაგან და რამე სხვა საქმე გააკეთონო. სურფრაზედაც ესე პარანი ისე მივარდებოდა ქუჩას, ჩანგაოს ან დანას, რომ წინდაწინ ვერც კი მიხვდებოდა ადამიანი იმის მოქმედებას.

ერთხელ საღამოზე შემთხვევა მომეცა და გავიცანი იმის სულიერი ავადმყოფობა.

დრო გამოშვებით ესე პარანი ჩემთან ატარებდა ხოლმე დროს სოფელში, რამდენიმე დღეც რჩებოდა ხოლმე. ამ საღამოსაც მეტად აღელვებული იყო.

დღისით საშინლად ცხელია. შემდეგ ცა მოიქუშა და ქექა ქუხილის ომლოდინში ვიყავით. ჰაერი დახშული იყო, ფოთოლი არც კი ირხეოდა. გახურებული ჰაერი ალივით პირს გვევლებოდა და სუნთქვას გვიძიმებდა. ცუდ გუნება ზე ვიყავ, აღელვებული და მინდოდა ადრე დავწოლიყავი.

წამოვდექი, უნდა წავსულიყავ, ესე პარანმა კანკალით მტაცა ხელი და მითხრა:

— არა, მაიცა პატარა ხანს!

განცვიფრებით შევხედე პარანს და წავიბურტყუნე:

— მინდა დავწვე, რადგან ამ ამინდმა სულ ნერვები ამიშალა.

ის აქვითინდა, ხმა მალლა მორთო ღრიალი:—მეც, მეც! დარჩი, გთხოვ დარჩი, არ მინდა მარტო ვიყო!

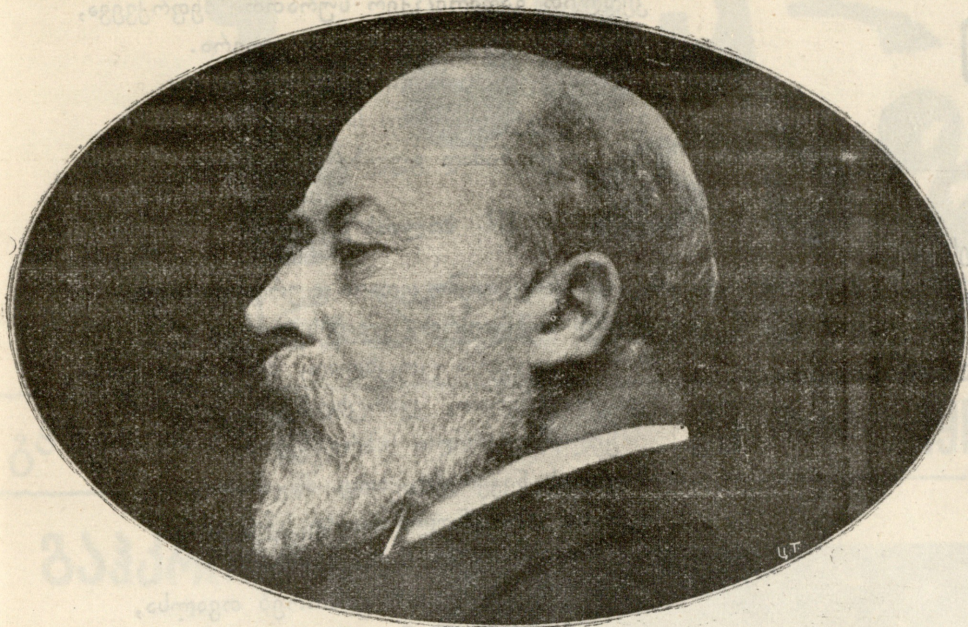
რაღაც საშინელი გამომეტყველება ჰქონდა იმის სახეს. შევეკითხე:

— რა გეშინება? გონება გეკარება?

ორი ობოლი. — სურათი ბუგეროსი.

პარანმა სწრაფლ მაგიგო:
— ჰო, ხან და ხან, ასეთ საღამოების დროს, ელექტრონის საღამოებზე... მე... მე... მეშინიან... მეშინიან... არ გესმის, რას ვამბობ! საქმე იმაშია, რომ მე შემიძლიან... ე. ი. მაქვს უფლება... არა, ძალია... არ შემიძლიან ავიხსნით, მაგრამ ხან და ხან ჩემში ისეთ წარმოუდგენელ მაგნეტიურ ძალაა

ინგლისის მეფე ედუარდ მე VII.
(გარდაიცვალა 23 აპრილს).

მაგრამ ჟაკმა უბრძანა! „მოდით ეხლავ
აქა“. ძალით მყისვე მოვიდა; ჟაკმა თავ-
ზე ხელები გადიუსვა, თითქოს უნდა
უხილავი ნასკვი მოეხსნა. მირზამ თვა-
ლები გაახილა. ჟაკმა უთხრა: „გა-
თავდა!“

არ მინდოდა შევხებოდი ძალს,
გავაღე კარები, რომ გასულიყო გარედ.
ძალით მიმედ გავიდა, კანკალით და
მე კვლავ გავიგონე იმის ფეხების ბაკუნია.
ჟაკმა კვლავ მომმართა!

— სულ ეს არ არის. საკვირველი ისაა,
რომ საგნებიც კი მემორჩილებიან.

ჩემს მაგიდაზე ხანჯალი იდო, წიგ-
ნების დასაქრელად ვხმარობდი ხოლმე.
ჟაკმა გაიშვირა ხელი ხანჯლისაკენ,
რომელიც ნელა მიცოცდა იმის ხელე-
ბისაკენ და აშკარად დავინახე, უცბად

ხანჯალი ათრთოლდა, მიუახლოვდა ხელს, რომელიც
მას უცდიდა და თითებზე გაეკრა.

შიშისაგან დავიყვირე, წარმოვიღვინე, რომ მეც კუკუიდან
ვიშლებოდი, მაგრამ ჩემმა შემზარავმა ხმამ გამომაფხიზლა
და დამამშვიდა.

ჟაკმა მოთხრა:

— აი სწორედ ასევე მემორჩილებიან ყველა საგნები.
ამიტომ ვიფარავ ხელებს. რაა ეს? მაგნეტიზმი, ელექტრონი?
არ ვიცი, მაგრამ საშინელება კია!

მერე, გესმის, თუ რად არის ეს საშინელება? როდესაც
ოთახში მარტო ვარ, თავს ვერ ვიმაგრებ და მინდა მივიზი-
დო ყველაფერი, რაც გარს მახვევია. მთელი საათები იმას
ვაკეთებ, რომ გადამ-გადმომამქვს ნივთები, დაუღალავად
ვგრძნობ ამ სასწავლებრივ ძალას, თითქოს მსურს შევიტყო,
ხომ არ გამომეცალა იგი.

ეს იყო წვიმის პირველი წვეთი.

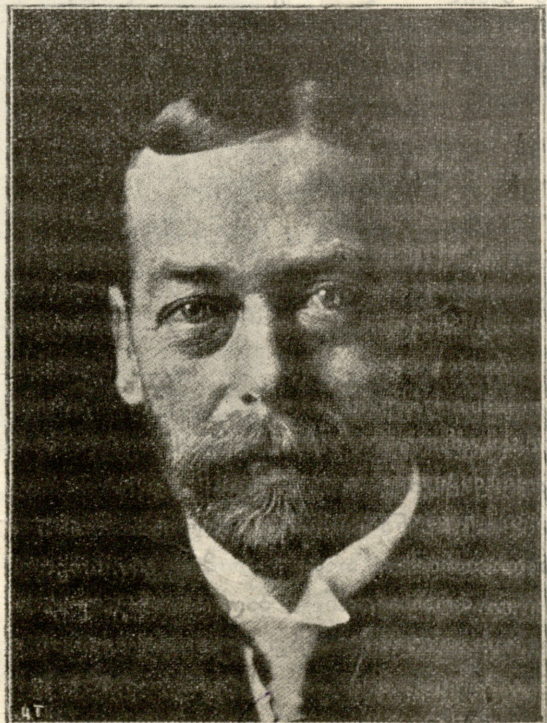
„საშინელებაა“—უთხარი ჩემს თავს.

ფოთლები აშრილდნენ და შეინძრენ. მოსკდა საშინე-
ლი ნიაღვარი.

ჟაკი ხარბადა სუნთქავდა ჰაერს, იმისი გული აღივ-და-
ლიოდა.

— დამჯოვე მარტო—მითხრა ჟაკმა:—წვიმა დამამშვი-
დებს; მე მსურს ეხლა მარტო ვიყო.

ს.

ინგლისის ახალი მეფე გეორგ მეხუთე.

მალე ძაღლის ზაკა-ბუკი შემესმა; შემოვიდა ძაღლი, კუდს
იქნევდა, გველიმებოდა.

უბრძანე ნიშნობით დაწოლილიყო დივანზედ. ძაღლი წა-
მოხტა და ჟაკსაც დაუწყო ლაქუცი, სულ გაშტერებული
უყურებდა ძაღლს.

ჯერ არ ისვენებდა ძაღლი, კანკალებდა, თავს აქეთ
იქით იქნევდა და უნდოდა მორიდებოდა ადამიანის შე-
ხედავს. ემჩნეოდა, ძაღლი მეტად შეშინებული იყო. უცბად
ცახცახი დაიწყო, ტანში ჟრუანტელმა გაუარა, გაიჭიმა ში-
ცადა გაქცევას, მაგრამ ჟაკმა ხელი დაადო თავზე და ძაღლმა
ისეთი საშინელი ყმუილი მორთო, როგორც ყმუიან ხოლმე
სოფლის ძაღლები.

მეც რაღაც დავიბენი, მოვდუნდი, გონება დამეფანტა
და ისე მემართებოდა, თითქოს გემში მჯდარიყავ; ვველაფერი
ტრიალებდა, გარს მივლიდა. მე ვჭურჭულობდი „კმარა, ჟაკ,
კმარა“. მაგრამ ის ყურს არ მიგდებდა, და საშინელი, საო-
ცარი თვალებით უყურებდა მარხას, რომელსაც თვალები
დაეხუჭა, თავი ჩაექინდრა, თითქოს სძინავსო. ჟაკი მომიბ-
რუნდა და მითხრა.

— მზად არის, უყურე ეხლა.

გადაგდო სელსახოცი ოთახში და უბრძანა ძაღლს:
„აბორტ“.

ოთხფეხი წამოდგა, ფარფატით და წყვეტებით, თით-
ქოს უსინათლოა და დამბლა დაცემული, გაემართა ხელსა-
ხოცისაკენ. ძაღლი სცდილობდა ხელსახოცის აღებას, უნდო-
და კბილები მოეფლო, მაგრამ ხელსახოცს ვერ ახვედრებდა
კბილებს, თითქოს ვერა ხედავდა. ბოლოს თავი მიაჩნა და
გაბრუნდა ისევ ფარფატით. საშინელი შასახედი იყო ძაღლი.
ჟაკმა უბრძანა: „კუშ“. ისიც დაწვა. ხელ ახლა შეეხა ძაღ-
ლის თავს და უთხრა: „აგერ კურდღელი, პილი! პილი!“ ძაღ-
ლი შეეცადა გაქცეულიყო, გაიწონა თითქოს, ძილშიაო და
სიზმარში ნადირობასა ხედავსო. ამოუშვა ყეფა, პირ მოკუ-
მულმა, საოცარი ყეფა.

ჟაკი გამხეცებულივით იყო ხეზე ოფლი წურწურით გა-
დასდიოდა. დაუყვირა მირზას: „უკბინე პატრონს!“ ძაღლმა
რამდენიმე საშინელი ნახტომი გააკეთა. ეტყობოდა იბრძო-
და, ეწინააღმდეგებოდა. ჟაკმა განიმეორა: „უკბინე!“ ძაღ-
ლიც გამოეჩანა და მეცბ, მე კედლისაკენ დავიხიე, ვკანკა-
ლებდი შიშისაგან და თავის დასაცველად ფეხი ავიშვირე,
რომ მამეშორებინა ძაღლი.

თ რ ი ს უ რ ა თ ი

(თარგმანი)

გულდენი ია კარგარეთელს

ბაღს ვისხედით მოდუღუნე წყლის კიდეს...
 აღტაცებით ჰანგსა ვმღერდი მთრთოლავი,
 ხელსა ვხვევდი სარო-ტანსა, მშვენიერს,
 ცით გვიმზერდა ღრუბელთ გუნდი მსრბოლავი!
 მთვარის შუქი გამომკრთალი ნარნარად,
 მოხდენილად ეგზნებოდა მშვიდს სახეს;
 ესრედ კვდომით, დავიწყებით ჩემ თავად
 ამბორს ვყოფდი ნაზსა ხელსა მხურვალეს.

—:—

მგლოვიარედ სულთმობრძავი სანთელი
 ეკლესიის ბნელს თაღს ჰფენდა სინათლეს;
 მუნ მეფობდა სიჩუმე და ნაღველი,
 მწარე გლოვა გულში ჰკლავდა სიამეს,
 მიცვალებულს უკვე ანდეძს უგებდნენ,
 ნეგობარნი გულს აყრიდნენ ყვავილებს,
 კვლავ დავემხე, მოთქმით ცრემლი დავდვარე,
 ამბორს ვყოფდი უნუგეზოდ ცივს ხელებს!..

ა. შანშიაშვილი.

„პარიზის სონეტებიდან“

I. უან-უაკ რუსოს საფლავი პანთეონში

შენი სიცოცხლე, ვით საკმეველი,
 ტანჯულო გმირო, დაიწვა სოფლად,
 აღიდა ღვთისა საკურთხეველი,
 და მოველინა კაცთ მახარობლად.
 მათის ძველ ქვეყნის დამარღვეველი,
 აფრქვევდი ახალს სხივს მანათობლად,
 და შენი ბუჩქი, ვარდის მრხეველი,
 ყველგან ისხამდა ყვავილსა მრჩობლად.
 იძინე უკვდავთ სავანეს შინა,
 რაც მადლიერი მშობელი ერი
 სდგას მოწიწებით შენს კუბოს წინა;
 შთაჰბერე კვლავაც სული ძლიერი,
 ვიდრე ვარდებრ არ დაავიგვინა
 მთლად შენი აღთქმა ღვთივ-მშვენიერი!

II. ვიქტორ ჰიუგოს სახლი მუზეუმი.

ვით სალოცავი წმინდა ტაძარი,
 თავისუფალის ერის დიდება,
 მიზიდავს შენი მყუდრო სახლ-კარი,
 რაც შენი სახე თვალ-წინ მიდგება,
 ტკბილო მგოსანო! ბალი ნარნარი
 წინ მოედანზე კოხტად იშლება;
 შენთ უკვდავ გმირთა მწყობრი ლაშქარი
 თითქოს დარბაზში ცოცხალი სდგება...

მიყვარს სახსოვარ საგანთა მზერა, ^{მარცხენა}
 კედლით გადმომცქერ სურათთ შეფრქვევა,
 და შენის ჩანგის იღუმლად ჟღერა.
 გრძნეულის ჰანგით მალდა მეწვევა
 განუწყვეტელი შენი სიმღერა
 და ციურ ნამად გულზე შეფრქვევა.

III. მილოს ვენერა.

ვინ სთქვა, მოკვდაო ტურფა ელადა,
 მუხათ სამკვიდრო, ედემის დარი,
 როს გვიცქერს ცოცხლად, მომხიბვლელად,
 ვენერა-ღმერთი, კვარცხლბეკზე მდგარი?
 ყელ-მოღერილი უზრუნველად,
 ბროლის ნაკვთები, სახე მწყაზარი,
 ოქროს თმა წნული თავზე სქელად,
 მკერდი ფიქალად ნაქანდაკარი.
 გიმზერ და ველარ გაშორებ თვალსა,
 ქალ-ღმერთო, წმინდა მშვენიების წყარო,
 თავყანს ვსცემ შენსა შემომქმედს ძალსა
 შენ-კი უცნობო ღვთაებრ-მხატვარო,
 ხომ მოსვენებით ჰსვამ სტიქსის წყალსა,
 ამ სოფლად მარად მოსაგონარო!

IV. ლუქსემბურგის ბაღში.

უკრავს მუსიკა... გრძნეული ხმები
 ხეივანის ქვეშ მიმოწკრილებს,
 გადმობურჯული მწვანე ფოთლები
 გრილის ნიავეთ წყნარად შრიალებს.
 ნაზ მოსეირნეთ თეთრი კაბები
 ყვავილთა შორის მიმოფრიალებს,
 მახის დამგები მწველი თვალები
 ახალგაზღობას ზედ შესტრფიალებს.
 გვერდით უკვდავ ქალთ ქანდაკებანი
 თითქოს სიხარბით გადმოსცქერიან
 ცოცხალ მოკვდავთა წამიერს ღხენას.
 ვის ვუძღვნა ჩემი ქებათ-ქებანი?
 მკვდართათვის სიმნი არა ჟღერიან,
 ხოლო ცოცხალთა ვერ ვკადრებ წყენას...

V. სენის პირად.

მდინარის პირად გადაყრდნობილი,
 მთვარის ანარეკლს ვავლებდით თვალსა,
 ტალღა ტალღაზე გადაქდობილი
 აკამყამებდა მღუმარე წყალსა.
 შევნიშნე შენი მზერა კრთობილი,
 ვით ამფლავნებდა გულის მწვავ ალსა,
 ხელი ხელს მოხვდა ლახვარ-მსობელი,
 და მთელი არსი მოჰყვა კანკალსა.
 „გიყვარვარ განა“ — დამატკობელი
 აღმოგვხვდა ორსავე ნექტარით მთვრალსა
 და უტყვად მიგხვდით ურთ-ერთის გრძნობას...
 ოჰ, რათ გათავდა ის დამე გრილი,
 ნუ ნათელის დღის სიხარბე წბილი
 ძირშივ მოჰკლავდა გაუშლელს ტრფობას?

მელიტონ ვობეჩია.

1909 წ.

(შემდეგი იქნება)

